

др Мирољуб Д. Симић: БИБЛИОГРАФИЈА ЂОРЂА ТАСИЋА, Ниш, Правни факултет у Нишу, 1990.

Вишегодишњи напор др Мирољуба Симића, доцента Правног факултета у Нишу, пасионираног истраживача историје наше правне теорије, уродио је вредним плодом који треба поздравити: сачинио је библиографију радова Ђорђа Тасића и радова о Ђорђу Тасићу. Иако је и раније било покушаја да се дело проф. Ђорђа Тасића библиографски попише и обради, при чему ваља поменути Ристу Симоновића и Милијана Поповића, ово је, по свему судећи, прва потпуна библиографија Тасићевих списа. Разуме се само по себи да ју је, такву каква јесте, могао урадити само неко ко се упорно и предано бавио правном мишљу Ђорђа Тасића. Не треба ни помињати колико ће она олакшати (а треба се надати да ће и подстаћи) сва будућа истраживања Тасићевог научног и филозофског дела. Први такав повод пружа предстојећа стогодишњица рођења Ђорђа Тасића (рођен је 25. октобра 1892. у Врању) одн. педесетогодишњица његове смрти (стрељан је 26. или 27. августа 1943. на Бањици). Било би добро и пожељно да се за обележавање ових годишњица, везаних за име једног од његових најзначајнијих професора, благовремено припреми и Правни факултет у Београду.

Саму библиографију Симић је опремио претходним напоменама и текстом под насловом „Општи поглед на живот и научно дело Ђорђа Тасића“ (стр. 7–25). У њему је аутор саопштио неколико значајних података о Тасићевом животном и мисаоном путу, те дао преглед судова о Тасићевом делу и своју оцену о њему, док је у оном, поред осталог, укратко изложио основни принцип којег се држао при састављању библиографије, као и начин одн. поступак којим је извршио раздеобу прикупљене библиографске грађе. Осим неколико (невољних) одступања посебно означених звездicom, зацело изазваних немогућношћу непосредног и „опипљивог“ увида, Симић се, као какав библиографски неверни Тома у добром смислу те речи, доследно руководио начелом *de visu*, чиме је своје труду и својим резултатима прибавио обележје поузданости. Посреди је, дакле, библиографија Тасићевих радова „из прве руке“.

Што се тиче извршене раздеобе на осам делова, почев са Тасићевим посебно штампаним делима а закључно са песмама и преводима, она је у сваком случају прегледана и утолико врло „употребљива“, али нам се чини да није (а можда је могла да буде) заснована на јединственом мерилу, него на мешавини различитих мерила, тј. на карактеру Тасићевих радова, – на врсти публикација у којима су угладили светлост дана, – и језицима на којима су објављени. Такође верујемо да је, чак и са самог Симићевог становишта, мирне душе могла да изостане рубрика под насловом „Радови штампани у календарима, зборницима и другим колективним публикацијама“ (стр. 30–38) и да текстови, у њој назначени, буду обухваћени донекле друкчије насловљеном рубриком „Радови штампани у часописима народа Југославије“ (стр. 39. и даље), утолико пре што би се на тај начин, због рашчлањености ове рубрике према врсти Тасићевих радова, постигла додатна информативност. Кажемо додатна, јер је она већ у знатној мери постигнута стручним регистром датим на крају ове библиографије, који омогућује успешно и лако колационирање Тасићевих радова с обзиром на поједине дисциплине којима

они у основи припадају (теорија права, теорија државе, уставно право, управно право, филозофија права, међународно право, социологија, социологија права, филозофија, теорија политике и актуелна политичка и друштвена питања).

Ђорђе Тасић је био необично плодан аутор. За свега двадесетак година, колико му је било дато да ради на своме делу, стигао је да напише и објави велики, безмало запањујући број радова на нашем и страним језицима. Огледао се у разним правним областима, не зазирући ни од дневних текућих и практичних питања. Па ипак, средишње подручје његовог интересовања и стваралаштва било је теорија и филозофија права. Високи углед који је био стекао у домаћој и иностраној научној јавности, највећим делом је почивао управо на радовима са тог подручја. При том, дакако, не треба заборавити ни Тасићево залагање за социологију у нашој средини, подупрто, уосталом, и његовим сопственим социолошким радовима.

Сва та богата и разноврсна делатност Тасићева нашла је сада свој особен и упечатљив израз у Симићевој *Библиографији Ђорђа Тасића*. Она је уједно и огледало те делатности. Та нам библиографија предочава један изузетан правнички дух, отворен и љубопитљив, трагачки и откривачки. Сви они који се буду обраћали том духу, који се буду бавили Тасићевим делом, биће захвални Мирољубу Д. Симићу што им је својом библиографијом увелико скратио пут до тог духа и тог дела, што је омогућио да им приђу лакше, без приметног, неизвесног, често и безуспешног трагања за подацима који су сада, у коришћама ове библиографије, надохват руке.

Данило Н. Баста

Боривоје Шундерић: РАДНИ ОДНОС – ТЕОРИЈА, НОРМА, ПРАКСА, „Култура“, Београд, 1990, стр. 253.

Захваљујући богатом искуству и дугогодишњем раду, појавила се књига „Радни однос – теорија, норма, пракса“, којом је оскудна литература радног права постала богатија. Аутор, проф. др Боривоје Шундерић, је у наведеном делу обрадио једно од основних, најтежих и најспоријих питања радног права Југославије. Успешно је изложио различита схватања радног односа теоретичара и практичара радног права. Свако теоријско схватање аргументовано је и судском праксом уставних судова и судова удруженог рада. При том је увек истицао и своје мишљење о спорним питањима радног односа, без намере да га до краја образлаже, остављајући читаоцима да сами изграде сопствени поглед, што је посебан изазов. Писана јасним стилом, књига омогућује да се порука аутора разуме, не само од стране читалаца којима је радно право позив, већ и од шире читалачке публике.

Материја књиге изложена је у четири дела, подељена на главе и одсеке.

У првом делу (стр. 3. до 21), аутор пише о односу рада и човека, о раду и радном односу, о праву и радном односу и о тзв. друштвеном радном односу као предмету права.

Други део (стр. 21. до 63), под насловом „Дефиниција радног односа“, подељен је у пет глава: уводне напомене о дефинисању радног односа, дефинисање радног односа у капиталистичким земљама, дефинисање радног односа у европским социјалистичким земљама, дефинисање радног односа Југославије и разматрање елемената појма радног односа понаособ. Трећи део (стр. 63. до 133), посвећен је развоју радног односа. Материја ове теме обрађена је у пет глава, и то: односи рада у првобитној заједници, радни однос у робовласничком друштву, радни однос у феудализму, радни однос у капитализму и радни однос у социјалистичким земљама. Четврти део (стр. 133. до 247), под насловом „Претпоставке функционисања радноправног односа“, подељен је у осам глава и то: уводне напомене, метод регулисања радног